Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda;

"Okullar Açıldı; Kederler Çoğaldı!"

Dr.Öğr.Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI*

1.Türkiye Eğitim Coğrafyası En Çok Merkezi İktidar'dan Etkileniyor

"Türkiye Eğitim Coğrafyasında 8 Eylül 2025 Pazartesi günü okular açıldı.

Türkiye'de nüfusun yarıdan fazlası genç nüfuslu iken; 17 milyondan fazlası örgün eğitim kaydına ve 1 milyonun üzerinde eğitsel işgörene sahip bulunuyor.

Bu zengin istastistiksel verilere rağmen; Türkiye Eğitim Coğrafyası'nın akut ve kronik yığınla sorunsalı gözleniyor.

Bu kederli bulgu memleketin eğitim ulemalarının, paydaşlarının ve "ceketimi gömleğimi satar yine çocuğumu okuturum!.." yaklaşımlı içten ve gönülden gelen doğal dramalı tepkiler fedakar anne ve babalarının ortak görüşüdür.

2.Sistem Yaklaşımlı Eğitimin Bileşenleri

Eğitim sisteminin "girdi, işlem, çıktı ve dönüt" temel bileşenlerinin her biri farklı yapısal özelliklere sahip olduğundan; Türkiye Eğitim Coğrafyası en çok merkezi iktidar'dan etkileniyor

Sistem yaklaşımlı bu öğelerin, paydaşların seçilmiş davranışlarından ve tepkilerinden etkilenmesi tolere edilebilirken merkezi iktidar özneli alınan kararlar, tercih edilen reel politikalar, sistem ve model değişiklikleri ise "bir nesli kendi ideolojilerine göre değiştirme-yeniden inşa etme" makro ölçeğinde sonuçlara neden olmaktadır.

Bu sonuçlardan bazıları aşağıda sıralanan özellikleri göstermektedir:

- Neoliberal sosyal, kültürel uygulamalar sosyal yapıda kültürel erozyonları artırıyor.
- Sosyal yapıda yer alan ürünlerin ve hizmetlerin sayısal çoğunluğu onların toplam kalite standartlarına tercih edilerek, her alanda nitelik ve toplam kalite standartlarından uzaklık gözleniyor (Karaağaçlı, 2019).
- Kutsal değerler adına riyakarlık artıyor.
- Kaynağı belirsiz paralılar gösterişli yaşamlar sürüyor.
- Toplumsal yapıda sporda şiddet artıyor (Resmi Gazete, 2019).
- Bayağı ve basit özel ilişkili programların yayını hala sürüyor.
- Dinsel simgeleri kullanarak, siyasal yararlanmalar artıyor.
- Birey yuttaşın toplumsal aidiyeti kayboluyor.
- Hükümete iktidar olanlar devlet sanılıyor.
- Toplumsal özgünlük oligarşik özgürlüklere dönüşüyor.
- Mufazakar iklim aşınırken; tutucu anlayış öne çıkıyor.
- Mülakatlardaki kuşatmacı "benden-bizden" bakışı egemen oluyor.
- Normal işler lütufmuş gibi sunuluyor.
- "Ne kadar kendin olursan o kadar farklı olursun" anlayışı yerine; aynı sakal, saç, ve giysilerlerle prototipler yaygınlaşıyor.
- Sonuçlar amaç oluyor. sonuçlar amaç olunca da işler ürünler ve hizmetler değersizleşiyor.
- Mesleki etiklikten giderek uzaklaşılıyor.

3.Eğitimde Kronik ve Akut Kederler

Her zeminde rakamsal büyüklükler olarak övünülen eğitim girdilerinin çıktılar olarak yani eğitim-öğretim ve değerlendirme süreçlerine yansımaları rakamsal büyüklükler kadar ilgi çekici, böbürlenici ve gurur verici değil!

Çünkü;

- Eğitimde fırsat ve imkan eşitsizlikleri artıyor (Karaağaçlı, 2021-2).
- Kimse okula gitmek istemiyor.
- Kimse ders çalışmak istemiyor.
- Kimse kitap okumak istemiyor.
- Öğrenciler kopya ve internet aşırmalı ödevlerle derslerden geçiyorlar.
- Bireysel farklar dikkate alınmıyor.
- Derse dinlemeye gelen kişi olarak öğrenci görülüyor.
- Öğrenciler test ve tost arası bir yaşam biçimine mücbir kalıyorlar.
- Kalabalık öğrencili sınıflar sorunu devam ediyor.
- Taşımalı eğitimde nitelik sorunu hiç dikkate alınmıyor.
- Yıllardır eğitim bilimleri ilgililerince ve ulusal eğitim yetkelerince sıkça söylenen ama bir türlü yapılaman eğiti-öğretimde bireysel farklar gözardı ediliyor. Oysa her öğrenci "ben ayrı ve özel bir bireyim" diyor.
- Öğrenciler yeteneklerine göre eğitim-öğretim alamıyor. Oysa her öğrencinin "kendine özgü yetenek ve değer yargılarının olduğu göz ardı ediliyor.
- Sınıf ve okul yönetim ve sorunlarının çözümüne "öğrenciler katılmıyor."
- Sınıf ve okul iletişimin psikolojik ve sosyal yapısından kaynaklanan iletişim engelleri öğrencilerin sınıfa ve okula rahat gelme ve derslere katılma iklimini zedeliyor. Sert üsluplu iletişime öğrenci; "beni azarlayıp bağırmadan önce ne yapmak istediğimi anlamaya çalışın" diyor.
- 23 Nisan, 19 Mayıs ve 29 Ekim gibi ulusal birlik ve beraberlik adına coşkuyla kutlanması gereken günler, eski heyecanında ve ilgisinde kutlanmıyor.
- Öğrencilere "ulusal bilinç" yeterli, tutarlı ve duyarlı olarak verilmediğinden 23 Nisan, 19 Mayıs ve 29 Ekim gibi ulusal bayramlara katılması istenen öğrenciler "niye ben?" diye soruyorlar.
- Öğrenciler eğitim-öğretim süreçlerinde eğitimin toplumsallaştırma işlevini sağlayacak gerçek yüzyüze hareketli ve dayanışmacı sosyalleşmeler yerine: bilişim ortamlı antisosyal medya araçlarından beğeni medetleri umuyorlar.

4.Eğitimde Öğretmenin Benimsemediği Bir Uygulama başarılı olamaz!

Türkiye'de Ulusal eğitimin istatistik övünmeleri eğitim sisteminde yer alan tüm öğelere anlam katan ve işleten öğretmenlerin huzur, mutluluk ve mesleki aidiyet katsayılarına nedense bir türlü yansımıyor.

Çünkü; öğretmenler açısından duruma bakıldığında;

- Türkiye'de Ulusal eğitimin istatistik övünmeleri eğitim sisteminde yer alan tüm öğelere anlam katan ve işleten öğretmenlerin huzur, mutluluk ve mesleki aidiyet katsayılarına nedense bir türlü yansımıyor.
- Öğretmenlerin okula aidiyetlerinde yönetimlerin tutumlarından kaynaklı ciddi ilgisizlikler gözleniyor.
- Öğretmenlerin sosyo-ekonomik yaşam koşulları gün geçtikçe zorlaşıyor.
- Kalabalık öğrencili okullar ve sınıflarda öğretmenlerden tek beklenti; "sınıfı susturmak/gürültü yapmasını önlemek" olarak görülüyor (Karaağaçlı, 2021-3).
- Öğretmenlerin adına mesleki kariyer basamakları denen ama bütünsel niyet ve uygulamada kast sistemi işlevinde olan aday öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen ayrımı öğretmenlerin ders ve meslek aidiyetlerini olumsuz etkilediği gözleniyor (TC Resmi Gazete, 2022).

14 Şubat 2022'de 31750 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Öğretmenlik Meslek Kanunu (Kanun No: 7354) Aday Öğretmen, Uzman Öğretmen ve Başöğretmen mesleki kariyer basamaklarındaki düzenlemeleri kapsıyor.

Kanunun amacı, eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütmekle görevli öğretmenlerin atamaları ve mesleki gelişimleri ile kariyer basamaklarında ilerlemelerini düzenlemek olarak tanımlansa da ve ilk başta eğitim, çalışma, mesleki yükselme odaklı gibi görülse de zamanla bu girişimin öğretmenler arasında ayrımcılığa ve kast sistemli kapalı uygulamalara ve para kazanma aracına dönüştüğü gözleniyor (Resmi Gazete, 2022).

5.Vargı ve Yargıda Eğitim Kederleri

Eğitimde her türden söylem, eylem bütünlüğü eğitime erişimde eşitlik ve fırsatlılık özleminin lafta kaldığı görülüyor. "Genellik ve Eşitlik İlkesi; Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişi ve aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz" demesine karşın; bu ilken sahada paralı eğitim anlayışlı her düzeydeki özel okullar ve paralı kurslarla bozulmuş bulunuyor.

Temel eğitimin 12 yıla çıkmasını çok gören merkezi iktidar geri vitesle eğitim arabasını park etmeye çalışıyor. Park yeri hazırlamak kolay, ustaca park etmek zorluğu ortadayken; eğitim bilim bulguları ışığında yol alınmazsa varılacak yerin ise "karanlık" olacağı yadsınamaz bir gerçektir.

6.Okullar Açılırken Eğitim Kederlerine Öneriler

Eğitimde okular açılırken; varolan kronik ve akut kederleri kısa, orta ve uzun erimli çözmek için:

- Cumhuriyetçi Demokrasi ve Atatürk İlkeleri temel alınmalıdır.
- Eğitim "ortak paydadır" görüşü benimsenmelidir.
- Eğitimde iyileştirme-geliştirme girişimleri, "nesli imha ve yerine yenisini getirme" niyetli değil; "eğitim yaşamboyu sürer" yaklaşımlı yapılmalıdır.
- Son MEB modeliyle sunulan "erdemli insan" olma dolayısıyla iyi insan yetiştirme hedefi" din tüccarlarıyla değil; eğitim bilim bulgularıyla gerçekleştirilmelidir.
- Eğitimde taklidi, kötü çeviriyi, kopyayı ve metafiziği baştacı yapmadan bilimsel yöntem ve araştırma bilimi ilkeleri esas alınmalıdır.

Kaynaklar

Karaağaçlı**,** M**. (**2019**). Eğitimin Sosyolojisi.** İkinci Yazım Birinci Basım. Ankara: Kitapçı Basımevi Yayıncılık Dağıtım Tasarım San Tic. Ltd. Şti. ISBN No:978-605-62357-9-5. Bandrol Seri Aralıkları: THG-PRH 637078-637207.

Karaağaçlı**,** M**. (**2021-1). Ulusal Eğitimin Sloganlarda Eşitci Butikte Eşitsiz Çürümüş Tahtaları. Ankara: **Mektepli Gazete. Tebeşir.** Sayı:17. Eylül 2021. http:// www.mektepligazete.tebeşir.ss 25-27.

Karaağaçlı**,** M**. (**2021-2). Salgında Ulusal Eğitimin Fırsat ve İmkan Eşitşizliğinde Tiranlaştırılıp Tanrılaştırılan Bilişim. **Eleştirel Pedogoji.** Sayı; 68, Nisan 2021.

Karaağaçlı**,** M**. (**2021-3). 2021 Türkiye'sinde Ulusal Eğitimin Kronikleşmiş Öğretmen Sorunsalına Yeni Nesil Sorular. Ankara: **Mektepli Gazete. Tebeşir.** Sayı:19. Kasım 2021. http://www.mektepligazete.tebeşir.ss 12-13.

TC Resmi Gazete. (2019). 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun ile Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun. Ankara: **Resmi Gazete.** 12 Temmuz 2019, Sayı: 30829.

TC Resmi Gazete. (2022). Öğretmenlik Meslek Kanunu (Kanun No. 7354). **Resmi Gazete.** 14 Şubat 2022. Sayı No: 31750.

MEB. (1973). **Milli Eğitim Temel Kanunu.** Ankara: TBMM. Kanun No: 1739.

UNESCO. (1997). Eğitim ve Tartışma Özgürlüğü. Araştırma Yapma ve Sonuçlarını Yayma-Yayımlama Özgürlüğü..www.unesco.org.

WEF, (2021). Global Institutions: The World Economic Forum–A multi-stakeholder approach to global governance, Routledge.

_____

Etiksel İlke

Burada yer verilen görüşlerden yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi etiksel olarak uygun olacaktır.

İletişim ve Erişimi

e-posta : mkara@gazi.edu.tr
Web (1) : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2) :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID:https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları
Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji,güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Tüm yayınlar blogu :mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları
Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
X : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafa.karaagacli1
Youtube :AkademikAda